

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 23 lutego 2022 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Aleksandra Dudzińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 lutego 2022 roku w Warszawie
sprawy z powództwa [REDACTED]

przeciwko **mBank S.A. z siedzibą w Warszawie**
o zapłatę ewentualnie o zapłatę

- I. zasądza od strony pozwanej mBank S.A. z siedzibą w Warszawie na rzecz powodów [REDACTED] do ich majątku wspólnego kwoty: 10 277,54 zł (dziesięć tysięcy dwieście siedemdziesiąt siedem złotych i pięćdziesiąt cztery grosze) oraz 35 456,33 CHF (trzydzieści pięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć franków szwajcarskich i trzydzieści trzy centymy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty;
- II. zasądza od strony pozwanej mBank S.A. z siedzibą w Warszawie na rzecz powodów [REDACTED] do ich majątku wspólnego kwotę 6 417 zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE
wyroku z dnia 23 lutego 2022 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 24 lutego 2020 roku (*data prezentaty sądowej*) przeciwko mBank Spółce Akcyjnej z siedzibą w Warszawie (dalej też jako: „mBank S.A.” lub „Bank”), [REDAKTOWANE] domagali się:

1. zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz łącznie kwoty 10 277,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty;
2. zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz łącznie kwoty 35 456,33 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty.

Ewentualnie, gdyby żądanie określone w pkt 2 nie zostało uwzględnione, powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz łącznie kwoty 61 981,48 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając żądania pozwu, powodowie wskazali, że pismem z dnia 02 stycznia 2020 roku wezwali Bank do zapłaty kwot 27 567,29 zł i 35 456,33 CHF, powołując się w pierwszej kolejności na nieważność umowy nr [REDAKTOWANE]/2008 o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mPlan” waloryzowany kursem CHF. Alternatywnie zwrócili się do Banku o przeliczenie salda kredytu z uwzględnieniem abuzywnego charakteru kwestionowanych postanowień umownych, jednocześnie wzywając Bank do zapłaty kwoty 10 681,25 zł oraz kwoty 35 456,33 CHF ewentualnie kwoty 72 662,72 zł. W odpowiedzi na to pismo Bank odmówił spełnienia dochodzonych roszczeń. Kolejno powodowie wskazali, że w okresie od dnia 15 lutego 2010 roku do dnia 15 października 2019 roku uiścili tytułem spłaty rat kredytowych kwotę 26 272,11 zł i kwotę 35 456,33 CHF, przy czym wszelkie płatności w w/w okresie były dokonywane przez nich z ich majątku wspólnego.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powodowie wskazali, że postanowienia § 1 ust. 3, § 1 ust. 3A, § 7 ust. 7A, § 1 ust. 8 zdanie drugie i trzecie, § 3 ust. 6, § 7 ust. 1 (*w części: „waloryzowanego kursem kupna waluty w CHF wg Tabeli kursowej BRE Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w CHF jest określona na podstawie kursu kupna waluty w CHF z Tabeli kursowej BRE Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu”*), § 11 ust. 2 zdanie drugie, § 11 ust. 5 (*w części: „po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z Tabeli kursowej BRE Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”*), § 13 ust. 6 i § 16 ust. 3 Umowy kredytu stanowią klauzule abuzywne. Powodowie przedstawili argumenty, które ich zdaniem potwierdzają powyższą tezę oraz podali, że w związku z abuzywnością tych postanowień nie są oni nimi związani. Dodali, że po wyeliminowaniu z Umowy postanowień odnoszących się do indeksacji, nie ma możliwości uzupełnienia stosunku prawnego w powyższym zakresie ani nie ma

możliwości zastąpienia tych postanowień przepisem dyspozytywnym. Wobec tego, Umowę tę należy uznać za nieważną.

Niezależnie od zarzutów dotyczących abuzyjności kwestionowanych postanowień umownych, powodowie podnieśli, że przedmiotowa Umowa jest również sprzeczna z naturą stosunku zobowiązaniowego, a ponadto narusza art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego poprzez: niewskazanie wysokości zobowiązania powodów (nieokreślenie salda zadłużenia); nierównomierne rozłożenie ryzyka pomiędzy stronami spornego stosunku prawnego; niedoinformowanie powodów o występującym ryzyku walutowym w związku z zawarciem umowy kredytu indeksowanego do waluty CHF (*k. 3 - 30 - pozew*).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana mBank S.A. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana podniosła, iż powodowie sami zawnioskowali o kredyt waloryzowany walutą obcą oraz że przed zawarciem Umowy zostali poinformowani o ryzyku kursowym. Dodała, że z wniosku kredytowego wynika, iż w chwili ubiegania się o kredyt powodowie legitymowali się wyższym wykształceniem – powódka pracowała na stanowisku asystentki prezesa, natomiast powód pracował w sektorze bankowym. Kolejno strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powodów, wskazując, że w zakresie rat kapitałowych kredytu termin przedawnienia wynosi 10 lat a w zakresie rat odsetkowych – 3 lata.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana podniosła, że Umowa nie narusza przepisów ustawy Prawo bankowe i zawierała wszystkie elementy wymagane na gruncie w/w ustawy oraz że w niniejszej sprawie nie można utożsamiać abuzyjności postanowień umowy kredytu z jej nieważnością z uwagi m.in. na dopuszczalność umowy kredytu indeksowanego do waluty CHF na gruncie obowiązujących przepisów prawa. Następnie wskazała, że przedmiotowa Umowa nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, a Bank nie dopuścił się naruszenia zasady ekwiwalentności świadczeń stron, czy rażącego naruszenia interesu powodów jako konsumentów.

Kolejno strona pozwana podniosła, że kwestionowane przez powodów postanowienia Umowy nie są abuzywne, zostały z powodami uzgodnione indywidualnie i nie są w jakikolwiek sposób sprzeczne z dobrymi obyczajami. Dodała, że posiadanie własnych tabel kursowych banku oraz określanie sposobu i terminu ustalania kursu wymiany waluty jest uprawnieniem banku i wynika z Prawa bankowego oraz że tabele kursowe Banku nie obiegały od kursów ogłaszanych przez NBP.

Następnie strona pozwana wskazała, iż nawet w przypadku stwierdzenia abuzyjności klauzuli przeliczeniowej, kredyt indeksowany nie może być uznany za kredyt PLN z oprocentowaniem opartym na LIBOR. Podała, że możliwe jest dalsze wykonywanie Umowy bez postanowień odnoszących się do tabel kursowych Banku, gdyż powodowie mogą dokonywać spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Dodała, że przepis art. 358 § 2 k.c. jest przepisem dyspozytywnym mogącym zastąpić nieuczciwe postanowienia umowy, a stwierdzenie nieważności umowy

należy uznać za wyjątkowo niekorzystne dla powodów jako konsumentów (k. 77 - 102 - odpowiedź na pozew).

Pismem z dnia 21 stycznia 2022 roku powodowie sprecyzowali, iż na kwotę wskazaną w pkt 1 petitum pozwu w złotych polskich, tj. 10 277,54 zł, składają się części rat kapitałowo - odsetkowych, uiszczonych przez nich w okresie od dnia 15 lutego 2010 roku do dnia 17 października 2011 roku (k. 205 - 205v - pismo powodów).

Na rozprawie w dniu 23 lutego 2022 roku - bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku w sprawie - strony podtrzymały powyższe stanowiska procesowe (k. 211 - 212 - protokół z rozprawy z dnia 23 lutego 2022 roku).

Sąd zważył, co następuje:

Małżonkowie [REDAKTED] od 2007 roku planowali zakup lokalu mieszkalnego. Nie posiadali własnych środków na realizację tego celu, dlatego udali się do trzech banków celem zapoznania się z ofertą kredytową.
(dowód: k. 198v - przesłuchanie powoda [REDAKTED] w charakterze strony)

W dniu 12 lutego 2008 roku [REDAKTED] wypełnili, sporządzony na druku mBanku, formularz wniosku o udzielenie kredytu mPlan hipoteczny.

We wniosku tym wpisali, że kredyt ma być przeznaczony na zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym a wnioskowana kwota kredytu wynosi 234 000 zł, w tym opłaty okołokredytowe - 4 000 zł. W rubryce waluta kredytu spośród opcji PLN, CHF, USD, EURO i GBP zaznaczyli kwadrat przy CHF. Wpisali, iż okres kredytu wynosić ma 360 miesięcy a rat mają być równe.

W rubryce „Dane personalne wnioskodawców” wpisali, że [REDAKTED] ma wykształcenie wyższe i pracuje na podstawie umowy o pracę w spółce jawnej na stanowisku asystentki prezesa, natomiast [REDAKTED] [REDAKTED] ma również wykształcenie wyższe i pracuje na podstawie umowy o pracę w spółce z o.o. na stanowisku księgowego do spraw funduszy.

(dowód: k. 104 - 107 - kserokopia wniosku kredytowego)

W tym samym dniu, 12 lutego 2008 roku, [REDAKTED] poświadczyli własnoręcznymi podpisami, że zapoznali się z informacjami, zawartymi na druku - sporządzonym przez Bank - zatytułowanym „Oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych (kredyt walutowy)”.

W treści powyższego druku wskazano m.in. że przedstawiciel BRE Banku S.A. przedstawił Wnioskodawcom w pierwszej kolejności ofertę kredytu hipotecznego w polskim złotym oraz że po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydowali się oni dokonać wyboru oferty kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej, mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost całego zadłużenia.

(dowód: k. 107v - 108 - kserokopie oświadczeń z dnia 12 lutego 2008 roku)

W dniu 11 marca 2008 roku Bank wydał decyzję kredytową nr [REDAKTOWANO]/2008 w przedmiocie powyższego wniosku kredytowego. Wskazano w niej, że kwota kredytu to 234 000 zł, waluta waloryzacji to CHF, okres kredytowania wynosić ma 360 miesięcy a raty kapitałowo - odsetkowe mają równe. W § 1 punkcie 3A decyzji wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 10 marca 2008 roku wg kursu kupna waluty z tabeli kursowej BRE Banku SA wynosi 105 173,26 CHF, przy czym zaznaczono, że kwota ta ma charakter informacyjny i nie stanowi zobowiązania Banku a wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, może być różna od podanej w tym punkcie.

(dowód: k. 108v - 109 - kserokopia decyzji kredytowej)

W dniu 08 maja 2008 roku [REDAKTOWANO] (dalej jako: „Kredytobiorca” lub „Kredytobiorcy”) oraz BRE Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie (dalej jako: „Bank” lub „mBank”) zawali umowę nr [REDAKTOWANO]/2008 o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mPlan” waloryzowany kursem CHF (dalej jako: „Umowa”).

Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 i 1A Umowy celem kredytu było budownictwo mieszkaniowe a środki z kredytu miały być przeznaczone na finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr 1/1/[REDAKTOWANO] oraz udziału we współwłasności lokalu użytkowego - garażu oraz na pokrycie opłat okołokredytowych. W § 1 ust. 2 Umowy wskazano kwotę kredytu 234 000,00 zł a w § 1 ust. 3 podano, iż walutą waloryzacji kredytu ma być CHF.

Stosownie do § 1 ust. 3A Umowy kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 10 marca 2008 roku według kursu kupna waluty z tabeli kursowej BRE Banku SA wynosiła 105 173,26 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku a wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu mogła być różna od podanej w tym punkcie.

Okres kredytowania określono na 360 miesięcy, tj. od dnia 08 maja 2008 roku do dnia 15 maja 2038 roku (§ 1 ust. 4 Umowy), a spłata kredytu miała nastąpić w równych ratach kapitałowo - odsetkowych (§ 1 ust. 5 Umowy).

Zgodnie z § 1 ust. 7A Umowy prowizja tytułem ubezpieczenia spłaty kredytu w BRE Ubezpieczenia TU SA wynosiła 0,20 % kwoty kredytu, tj. 468,00 zł.

§ 1 ust. 8 Umowy stanowił, iż na dzień wydania decyzji kredytowej przez mBank oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,79 %, a marża mBanku wynosiła 1,00%. W okresie ubezpieczenia kredytu w BRE Ubezpieczenia TU SA dokonanego zgodnie z § 3 ust. 6 pkt 1), oprocentowanie kredytu uległo podwyższeniu o 1,00 p.p. i wynosiło 4,79 %. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania kredytu o 1,00 p.p. miało nastąpić od daty spłaty najbliższej raty.

W § 3 ust. 1, 2 i 4 Umowy wskazano prawne zabezpieczenia kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej wpisanej na pierwszym miejscu do kwoty 351 000,00 zł, ustanowionej na kredytowanej nieruchomości; przelewu na rzecz mBanku praw z umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką; przelewu na rzecz mBanku praw z umowy ubezpieczenia na życie, zawartej przez Kredytobiorców na kwotę nie niższą niż 234 000,00 zł.

Prawne zabezpieczenie kredytu na okres przejściowy do czasu przedłożenia w mBanku odpisu księgi wieczystej nieruchomości, potwierdzającego prawomocny wpis hipoteki ustanowionej na rzecz mBanku, który określono do dnia 31 grudnia 2009 roku, stanowiło ubezpieczenie spłaty kredytu w BRE Ubezpieczenia TU SA oraz cesja wierzytelności na rzecz mBanku z tytułu wniesionego wkładu budowlanego/przedpłat na poczet nabycia nieruchomości do czasu zakończenia inwestycji (§ 3 ust. 6 - 7 Umowy).

Zgodnie z § 5 ust. 1 Umowy wypłata kredytu miała nastąpić w złotych polskich, przy czym kwota 230 000,00 zł na rachunek prowadzony przez BRE Bank Hipoteczny S.A., natomiast kwota 4 000,00 zł zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy tytułem opłat okołokredytowych.

Wypłata kredytu miała nastąpić w dwóch transzach: I transza w wysokości 197 461,75 zł do dnia 30 czerwca 2008 roku oraz II transza w wysokości 32 538,25 zł do dnia 31 grudnia 2008 roku (§ 5 ust. 2 Umowy).

Stosownie do § 8 ust. 1 Umowy uruchomienie kredytu miało nastąpić po: 1) podpisaniu Umowy, 2) uiszczeniu przez Kredytobiorcę wpłaty z tytułu prowizji określonej w § 9, 3) ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu określonych w Umowie, 4) złożeniu pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji przez ewentualnych poręczycieli, 5) oraz po spełnieniu warunków określonych w § 4 ust. 2 Umowy.

§ 9 Umowy stanowił, że Bank miał pobrać od Kredytobiorcy prowizję, określoną w § 1 ust. 7 i ust. 7A Umowy, płatną jednorazowo w dniu uruchomienia kredytu a prowizja ta nie podlegała zwrotowi.

Zgodnie z § 10 ust. 1 i 2 Umowy kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia Umowy ustalona była w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 28 lutego 2008 roku, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę mBanku w wysokości 1,00%.

Stosownie do § 11 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo - odsetkowych w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat. § 11 ust. 5 Umowy stanowił, że raty kapitałowo - odsetkowe oraz raty odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14.50.

Zgodnie z § 12 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zlecił i upoważnił mBank do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu z rachunku eKonto.

W § 13 ust. 6 Umowy wskazano, że wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo - odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powoduje, że kwota spłaty jest przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Banku SA, obowiązującym w dniu i godzinie spłaty.

Zgodnie z § 16 ust. 3 Umowy z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego/od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności mBanku z tytułu umowy kredytowej, mBank miał dokonać przeliczenia wierzytelności na złote po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa.

§ 26 Umowy stanowił, że w sprawach nieuregulowanych w Umowie stosuje się postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach mPlanów” a Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem Umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz że uznaje jego wiążący charakter.

W § 29 Umowy wskazano, że Kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je zaakceptował oraz że Kredytobiorca oświadczył, że jest świadomy, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych, mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto wskazano, że Kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w mBanku oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je zaakceptował.

(dowód: k. 37 - 41v - kserokopia umowy nr ██████████ 2008 o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mPlan” waloryzowany kursem CHF)

W dniu 25 lipca 2008 roku Kredytobiorcy złożyli dyspozycję uruchomienia transzy kredytu w kwocie 201 461,75 zł, wskazując jako datę uruchomienia kredytu - 30 lipca 2008 roku.

(dowód: k. 110 - kserokopia dyspozycji uruchomienia kredytu hipotecznego)

W dniu 19 grudnia 2008 roku Kredytobiorcy złożyli dyspozycję uruchomienia transzy kredytu w kwocie 32 538,25 zł wskazując jako datę uruchomienia kredytu - 22 grudnia 2008 roku.

(dowód: k. 111 - kserokopia dyspozycji uruchomienia transzy kredytu hipotecznego)

Kwota kredytu wypłaconego Kredytobiorcom w łącznej wysokości 234 000 zł została przez Bank przeliczona na kwotę zadłużenia w wysokości 117 431,39 CHF.

(dowód: k. 112 - 113 - kserokopia harmonogramu spłaty kredytu z dnia 23 grudnia 2008 roku)

W dniu 14 maja 2009 roku Kredytobiorcy i Bank zawarli Aneks nr 1 do powyższej Umowy kredytu, dokonując zmian w zakresie postanowień § 1 ust. 1A, § 2 ust. 1, § 2 ust. 2 oraz § 2 ust. 3 Umowy.

(dowód: k. 114 - kserokopia Aneksu nr 1 z dnia 14 maja 2009 roku)

W dniu 26 października 2011 roku Kredytobiorcy i Bank zawarli kolejny Aneks do powyżej Umowy, na podstawie którego Kredytobiorcy mieli możliwość dokonywania spłaty kredytu w walucie waloryzacji kredytu.

(dowód: k. 115 - 116v - kserokopia Aneksu z dnia 26 października 2011 roku)

W okresie od dnia 15 lutego 2010 roku do dnia 17 października 2011 roku Kredytobiorcy uiszcili na rzecz Banku łącznie kwotę 26 272,11 zł tytułem spłaty rat kapitałowo - odsetkowych, natomiast w okresie od dnia 15 listopada 2011 roku do dnia 15 października 2019 roku z tego tytułu uiszcili łącznie kwotę 35 456,33 CHF.

(dowód: k. 48 - 50 - kserokopia zaświadczenia Banku z 18 listopada 2019 roku)

Pismem z dnia 02 stycznia 2020 roku pełnomocnik Kredytobiorców w ich imieniu skierowali do Banku reklamację dotyczącą powyższej Umowy kredytu, w której powołując się na abuzywne postanowienia umowne, wezwał Bank do zapłaty na rzecz Kredytobiorców wszelkich uiszczonych przez nich należności w okresie od dnia 15 stycznia 2010 roku do dnia 15 października 2019 roku, tj. kwoty 27 567,29 zł i kwoty 35 456,33 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności, liczonymi od dnia wymagalności w/w roszczeń w terminie 14 dni od daty otrzymania w/w pisma.

(dowód: k. 42 - 43 - kserokopia reklamacji z dnia 02 stycznia 2020 roku)

Bank w odpowiedzi na powyższą reklamację - którą odebrał w dniu 08 stycznia 2020 roku - pismem z dnia 05 lutego 2020 roku wskazał, iż kredyt hipoteczny Kredytobiorców został uruchomiony zgodnie z wnioskiem o jego udzielenie oraz że kwestionowana Umowa nie zawiera postanowień abuzywnych. Wobec tego, Bank nie uznał roszczeń Kredytobiorców, zawartych w reklamacji.

(dowód: k. 44 - wydruk ze śledzenia przesyłki poleconej, k. 45 - 47 - kserokopia odpowiedzi Banku na reklamację)

W chwili zawierania powyższej Umowy Kredytobiorcy nie prowadzili działalności gospodarczej. Środki pieniężne pochodzące z kredytu w całości przeznaczyci na cele wskazane w Umowie. Zakupiona ze środków pieniężnych z kredytu nieruchomości była przez nich wykorzystywana w celu zaspokojenia ich potrzeb mieszkaniowych, a od 2018 roku wynajmują oni tę nieruchomości.

[REDAKTURA] również w chwili zawierania powyższej Umowy, w czasie spłacania kredytu, jak i w chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie byli małżeństwem, istniał pomiędzy nimi ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej. Spłaty kredytu dokonywali ze środków, pochodzących z majątku wspólnego.

(dowód: k. 198v - 199v - przesłuchanie powodów w charakterze strony)

W 2013 roku nastąpiła zmiana nazwy BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie na mBank S.A. z siedzibą w Warszawie.

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie wypłacił Kredytobiorcom żądanych przez nich kwot.

(okoliczności bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów, kserokopii dokumentów oraz z zeznań powodów. Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej.

Odnosnie dowodu z przesłuchania powodów wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonowali oni przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, wskazując, że przy prezentowaniu oferty kredytowej zapewniano ich o stabilności kursu waluty CHF oraz że nie przedstawiono im żadnych wykresów ani symulacji, obrazujących wpływ wzrostu kursu CHF na ich zobowiązanie kredytowe. Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowana korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że w większości znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z dokumentów prywatnych w postaci wyliczeń powodów, zgłoszonych w pkt 6 lit. e)- g) pozwu (*k. 4*); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonego w pkt 7 pozwu (*k. 4*), z dokumentów, wymienionych w pkt 3 lit. a) lit. xii-xviii oraz w pkt 3 lit. b) odpowiedzi na pozew (*k. 77v – 78*) oraz z opinii biegłego sądowego, zgłoszonego w pkt 3 lit. d) w odpowiedzi na pozew (*k. 78*).

Odnosnie dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania, to – wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy dokonanej w dalszej części uzasadnienia – fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Natomiast dowód z dokumentu, obejmującego prywatne wyliczenia powodów dotyczące spłat kredytu i kalkulacji nadpłaty, został pominięty, ponieważ stanowił dokument prywatny, który został zakwestionowany przez stronę pozwaną, zaś w zakresie wyliczenia nadpłaty – także z tego względu, iż wyliczenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Dodać należy przy tym, iż kwoty wpłat dokonanych przez powodów na rzecz strony pozwanej mogły zostać ustalone na podstawie niekwestionowanego przez obie strony postępowania dokumentu w postaci zaświadczenia, wystawionego przez pozwaną Bank.

Z powyższych względów pominięty został także zgłoszony przez stronę pozwaną dowód z symulacji spłaty rat kredyt.

Co do dowodu z zeznań świadka ██████████, złożonych w innym postępowaniu sądowym, to wskazać należy, iż fakty, które miałyby być wykazane tym dowodem – tj. praktyka bankowa związana z udzielaniem kredytów hipotecznych indeksowanych do waluty obcej – nie miały istotnego znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie, w której istotne były ustalenia dotyczące okoliczności zawarcia konkretnej Umowy z powodami. Ponadto Sąd miał na uwadze, iż świadek ten nie brał udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc jego zeznania mogłyby dotyczyć jedynie ogólnie przyjętej w Banku i stosowanej przez tego świadka procedury dotyczącej udzielenia informacji osobom ubiegającym się o kredyty hipoteczne w pozwanym Banku. Natomiast w niniejszej sprawie istotne były okoliczności dotyczące tego, jakich konkretnie informacji pracownicy Banku udzielili powodom przed zawarciem przedmiotowej Umowy a nie dotyczące istniejących w tym zakresie procedur Banku.

Odnosnie zaś zgłoszonych przez stronę pozwaną dowodów z ekspertyzy, opinii prawnej i artykułu, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie

wzmocnienie argumentacji prawnej strony, która się na nie powołała, natomiast nie miały one istotnego znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, żądanie główne powodów o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kwot 10 277,54 zł oraz 35 456,33 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty, zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Wobec powyższego, Sąd w ogóle nie orzekał w przedmiocie żądania ewentualnego, zgłoszonego na wypadek nieuwzględnienia żądania głównego z pkt 2 petitum pozwu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż do analizowanej Umowy mają zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty

innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo - odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnośzona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż środki finansowe zostały wypłacone powodom w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie powodowie będą spłacać raty kapitałowo - odsetkowe (i w takiej walucie do listopada 2011 roku faktycznie spłacali raty kredytu), z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

Przedmiotowa Umowa kredytu w § 1 ust. 2 i 3 przewidywała, że kwota kredytu wynosi 234 000,00 zł oraz że walutą waloryzacji kredytu jest CHF. Dodać przy tym należy, iż użyte w Umowie pojęcie „waloryzacja” na określenie mechanizmu przeliczeniowego odpowiada w/w pojęciu „indeksacja”. Stosownie natomiast do § 1 ust. 3A Umowy kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 10 marca 2008 roku według kursu kupna waluty z tabeli kursowej BRE Banku SA wynosiła 105 173,26 CHF a kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku, wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu mogła być różna od wyżej podanej. § 11 ust. 5 Umowy stanowił zaś, że raty kapitałowo - odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

Zgodnie zatem z postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt był wypłacony w złotych polskich, waloryzowany (indeksowany) kursem innej waluty - CHF. Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN,

tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powodom w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w tabeli kursowej BRE Banku S.A. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zaś zostać ustalona z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu spłaty z godziny 14:50, zgodnie z tabelą kursową BRE Banku S.A.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w Umowie w PLN, ale także waluta zabezpieczeń ustanowionych w Umowie, przede wszystkim zabezpieczenia hipotecznego, w którym wartość hipoteki kaucyjnej wyrażona była w PLN – do sumy 351 000,00 zł (§ 3 ust. 1 Umowy). Zgodnie z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Podkreślić należy, iż zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu sprzedaży CHF.

Wskazać należy, iż zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany do waluty obcej przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż niezasadny okazał się zarzut powodów dotyczący naruszenia art. 69 ust. 2 ustawy Prawo bankowe poprzez nieokreślenie w spornej Umowie kwoty kredytu. W § 1 ust. 2 Umowy wskazano bowiem, że kwota kredytu wynosiła 234 000,00 zł. Ponadto zgodnie z

cytowanymi już wyżej postanowieniami § 1 ust. 3A oraz § 11 ust. 5 Umowy, kredyt miał być wypłacony oraz miał być spłacany w złotych polskich przy zastosowaniu kursu wymiany waluty indeksacji CHF. W Umowie strony uzgodniły zatem, że wypłacie podlegać będzie kwota 234 000 zł oraz że saldo kredytu będzie określone w CHF, tj. że wartość wypłaconej w złotych polskich kwoty zostanie przeliczona na CHF według kursu kupna z tabeli kursowej BRE Banku S.A., obowiązującej w dniu uruchomienia kredytu. Natomiast do ustalenia wysokości spłacanych rat kredytu zastosowanie miał mieć kurs sprzedaży, obowiązujący w dniu płatności raty kredytu z godziny 14:50, zgodnie z tabelą kursową BRE Banku S.A. Wbrew zatem twierdzeniom powodów, w przedmiotowej Umowie określono kwotę kredytu oraz określone zostały warunki spłaty.

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 i 2 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwany Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w tabelach kursowych BRE Banku S.A., tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

I. SPRZECZNOŚĆ UMOWY Z ART. 353¹ K.C.

Wprawdzie przedmiotowej Umowy nie można było uznać za nieważną z powodu wyżej podniesionych zarzutów, jednakże w ocenie Sądu, Umowa ta jest nieważna z innej – powołanej przez powodów – przyczyny, tj. z tego powodu, że jej postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji – w zakresie, w jakim odsyłają do kursów waluty ustalanych jednostronnie przez Bank w tabeli kursowej – naruszają granice swobody umów, gdyż sprzeczne są z naturą stosunku zobowiązaniowego.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 maja 1991 roku, w sprawie III CZP 15/91 (OSNCP 1992, nr 1, poz. 1), Sąd Najwyższy wskazał, że natura umowy gospodarczej i generowanego przez nią stosunku sprowadza się generalnie do tego, że wyraża ona i pozwala realizować interes każdej ze stron, ponieważ zaś interesy te bywają przeciwstawne, istotę umowy stanowi uzgodnienie woli stron, wyrażającej ich interesy. Zgoda obydwu stron jest oczywistym wymaganie tak przy zawarciu umowy, jak i przy zmianach jej treści, stąd też nawet przy najdalej idących ułatwieniach w realizacji inicjatywy zmian pozostawiona jest drugiej stronie możliwość odmowy zgody na zmiany. W tym stanie rzeczy za sprzeczne z naturą umowy gospodarczej należy uznać pozostawienie w ręku jednej tylko strony możliwości dowolnej zmiany jej warunków. Sprzeczność ta występuje szczególnie wyraźnie zwłaszcza przy umowach zawieranych nie w oparciu o indywidualne pertraktacje, ale w oparciu o regulamin wydany przez profesjonalistę, skoro jest oczywiste, że zawsze jest on zainteresowany w najkorzystniejszym dla siebie ukształtowaniu regulacji masowo zawieranych umów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19 – które

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela – zasada swobody umów nie zezwala na to, aby jedna strona, a zwłaszcza silniejsza ekonomicznie, mogła na etapie realizacji umowy kredytu narzucać drugiej stronie wymiar jej zobowiązań, szczególnie w zakresie podstawowych jej obowiązków wynikających z tej umowy.

Jeżeli zatem określenie wysokości świadczenia pozostawione zostanie wyłącznie jednej ze stron umowy, to umowa taka sprzeczna będzie z naturą zobowiązania.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, iż w przedmiotowej Umowie o kredyt strony wprawdzie określiły wzajemne świadczenia (w tym kwotę do wypłaty w PLN oraz oprocentowanie, w oparciu o które ustalona miała być kwota do spłaty), jednakże postanowienia klauzul indeksacyjnych, w związku z przyznaniem wyłącznie Bankowi uprawnienia do ustalania kursów walut w tabeli kursowej BRE Banku S.A., dawały stronie pozwanej możliwość dowolnej i nieograniczonej żadanymi postanowieniami umownymi zmiany wysokości świadczenia. Zgodnie z § 1 ust. 3 – 3A Umowy kredyt waloryzowany był kursem CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według tabeli kursowej BRE Banku S.A. obowiązującej w dniu uruchomienia kredytu. Stosownie natomiast do § 11 ust. 5 Umowy raty kapitałowo – odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Bank S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. Przy czym w Umowie w ogóle nie określono zasad, którymi pozwany Bank miałby kierować się, ustalając kursy walut w tworzonej przez siebie tabeli kursowej ani też nie wskazano żadnych granic w tym zakresie. Nie było zatem wiadomo, jakimi kryteriami pozwany Bank kierował się, ustalając własne kursy w tworzonej przez siebie tabeli kursowej. Druga strona umowy (Kredytobiorca) nie miała więc możliwości zweryfikowania tego, czy kursy walut zostały ustalone przez Bank zgodnie z zasadami, skoro zasady te nie zostały sformułowane. Kursy te mogły więc zostać ustalone przez Bank dowolnie i bez żadnych ograniczeń. Takie ukształtowanie postanowień umownych oznaczało zatem, iż wyłącznie jednej stronie umowy przyznano nieograniczone uprawnienie do określenia wysokości kursów waluty, na podstawie których ustalone miało być zarówno saldo kredytu jak i wysokość rat. Prowadziło to z kolei do tego, że na etapie wykonywania umowy, to wyłącznie jedna strona umowy poprzez określenie kursu kupna i kursu sprzedaży walut w tabeli kursowej dokonywała w sposób nieograniczony i dowolny zmiany wysokości świadczenia drugiej strony (zarówno przy wypłacie kredytu jak i przy spłacie rat kredytu).

Na marginesie dodać należy, iż okoliczność, czy oraz w jakim zakresie pozwany Bank korzystał z możliwości dowolnej modyfikacji stosunku zobowiązaniowego poprzez określenie kwoty świadczenia, czy też stosowany przez niego kurs był kursem rynkowym, nie ma znaczenia, gdyż istotna jest okoliczność, iż w przedmiotowej Umowie Bankowi w ogóle zapewniono taką możliwość.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że postanowienia przedmiotowej Umowy – dotyczące określenia mechanizmu indeksacji poprzez przyznanie wyłącznie jednej ze stron umowy możliwości dowolnego i nieograniczonego modyfikowania wysokości świadczenia – są sprzeczne z art. 353¹ k.c., określającym granice swobody umów.

Skoro przedmiotowa Umowa sprzeczna jest z ustawą, tj. z art. 353¹ k.c., to stwierdzić należy, iż wypełniona została dyspozycja art. 58 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W ocenie Sądu, brak jest zaś takich przepisów ustawy, którymi można by zastąpić postanowienia dotyczące indeksacji.

Stosownie zaś do § 3 art. 58 k.c. jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Mając powyższe na uwadze, ustalić należało, czy przedmiotowa Umowa może pozostać w mocy co do pozostałych postanowień umownych, tj. czy z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością Umowa ta i tak zostałaby przez strony zawarta.

W ocenie Sądu, przedmiotowa Umowa nie zostałaby zawarta bez postanowień dotkniętych nieważnością. Z samego stanowiska procesowego strony pozwanej wynika, że nie zgodziłaby się ona na zawarcie umowy o kredyt wypłacony w PLN z zastosowaniem stawki referencyjnej właściwej dla waluty CHF, a więc stawki LIBOR. Ponadto zwrócić należy uwagę na to, że kredyty takie (złotowe z oprocentowaniem LIBOR) – choć nie zostały zakazane przez ustawę – w praktyce nigdy nie były udzielane przez banki.

Wobec tego, że sporna Umowa nie zostałaby zawarta bez kwestionowanych postanowień umownych, dotyczących mechanizmu indeksacji, uznać należało ją za nieważną w całości. Przy czym, w ocenie Sądu, sprzeczność z ustawą postanowień, odsyłających do – tworzonej jednostronnie przez Bank – tabeli kursowej, prowadzi do upadku całego mechanizmu indeksacji, gdyż bez tego odesłania nie byłoby możliwe ustalenie wysokości świadczeń stron Umowy.

Dodać również należy, iż sama świadomość stron istnienia w Umowie zapisów odsyłających do tabeli kursowej nie ma znaczenia dla oceny ważności tej Umowy pod kątem zgodności z prawem. Nieważna umowa nie staje się bowiem ważna z tego powodu, że jej strony miały świadomość istnienia zapisów, skutkujących jej nieważnością.

W tym miejscu wskazać należy, iż okoliczność, że powodowie przez wiele lat wykonywali sporną Umowę, nie pozbawia ich uprawnień do zakwestionowania postanowień umownych, na podstawie których dotychczas spełniali świadczenia na rzecz Banku. Wskazać przy tym należy, że chociaż ograniczenia swobody umów obowiązują z mocy prawa, to faktycznie nie wywołają skutku prawnego, jeśli żadna ze stron umowy jej nie zakwestionuje. W konsekwencji np. kontrakt sprzeczny z ustawą może zostać zawarty i być wykonywany tak długo, jak obie strony się na to godzą i żadna nie wystąpi do sądu o stwierdzenie nieważności tej umowy ze względu na naruszenie art. 353¹ k.c. (tak Komentarz do k.c. pod red. Konrada Osajdy, teza 38. do art. 353¹ k.c.).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż wieloletnie wykonywanie przez strony spornej Umowy nie stanowiło przeszkody do badania, czy jej postanowienia zgodne są z ustawą oraz ostatecznie do ustalenia, że jest ona nieważna.

II. ABUZYWNOŚĆ KWESTIONOWANYCH POSTANOWIEŃ UMOWNYCH

Z uwagi na rozbieżności w doktrynie i orzecznictwie co do zasadności zarzutów dotyczących nieważności umów o kredyt indeksowany do waluty obcej z powodu sprzeczności z ustawą, w dalszej kolejności rozważyć należało także podniesione przez powodów zarzuty dotyczące abuzywności w/w postanowień umownych.

Przy założeniu, że przedmiotowa Umowa nie byłaby nieważna z wyżej podanych już względów, stwierdzić należałoby, iż postanowienia tej Umowy dotyczące mechanizmu indeksacji stanowią klauzule abuzywne i jako takie nie wiążą powodów. Przy czym – z niżej podanych względów – abuzywność ta prowadzi w konsekwencji do nieważności całej Umowy.

Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które nie zostały z nim indywidualnie uzgodnione, nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to jedynie postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c., zamieszczona w umowie klauzula abuzywna nie wiąże konsumenta, a strony są związane umową w pozostałym zakresie.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie określone w powołanym wyżej przepisie przesłanki, pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany Banku zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powodowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone przez powodów – na zakup lokalu mieszkalnego, służącego zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych. Powodowie w chwili zawierania Umowy nie prowadzili działalności gospodarczej. Ponadto status powodów jako konsumentów nie był kwestionowany przez stronę pozwaną.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Przy czym należy podkreślić, że wzorce są to klauzule, opracowane przed zawarciem umowy i wprowadzane do stosunku prawnego przez jedną ze stron w ten sposób, że druga strona nie ma wpływu na ich treść. Są one zwykle opracowywane w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego i w sposób jednolity określają one treść przyszłych umów, stąd strona która wyraziła zgodę na stosowanie wzorca nie może zmieniać jego treści według swojej woli. Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało

uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powodowie mieli jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące indeksacji. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż sporne postanowienia stanowią główny przedmiot umowy (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 11 grudnia 2019 roku w sprawie V CSK 382/18 i w wyroku z 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III CSK 159/15 oraz Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 14 marca 2019 roku w sprawie Dunai C-118/17 i w wyroku z 12 lutego 2014 roku w sprawie Kasler C-26/13 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19). W związku z tym ustalić należało, czy sformułowane zostały one w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, postanowienia te nie spełniają tego kryterium. Na podstawie kwestionowanych postanowień umownych nie było bowiem możliwe precyzyjne określenie kwoty kredytu w CHF oraz kwoty spłaty w CHF bez odniesienia do tabeli kursowej, tworzonej jednostronnie przez Bank. Przy czym – o czym była już mowa wyżej – w Umowie nie zostały określone w jednoznaczny i weryfikowalny sposób kryteria, w oparciu o które Bank ustalał kursy walut, w tym nie wskazano żadnych kryteriów co do górnej granicy kursów ustalanych jednostronnie przez Bank.

W powołanym wyżej wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: „Trybunał Sprawiedliwości” lub „TSUE”) w sprawie C-26/13 wskazano, że ocena tego, czy warunek umowny został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinna uwzględniać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności informacje udzielone konsumentowi przy zawarciu umowy oraz nie powinna ograniczać się do aspektów ściśle formalnych i językowych, a uwzględniać również konsekwencje ekonomiczne zastosowania warunku i jego ewentualny stosunek do pozostałych warunków umownych.

Mając powyższe na uwadze, rozważyć należało także, czy informacje udzielone powodom przez Bank były wystarczające do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji.

Zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 20 września 2018 roku w sprawie C-51/17 warunki umowy powinny być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, co zobowiązuje instytucje finansowe do dostarczenia kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza zatem, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta. Ponadto w wyroku z dnia 10 czerwca 2021 roku w sprawie C-609/16 TSUE potwierdził wyrażane już we wcześniejszych wyrokach stanowisko, że wymogu przejrzystości warunków umownych nie można zawęzić do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym. Ponieważ ustanowiony przez dyrektywę nr 93/13 system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca, między innymi ze względu na stopień poinformowania, ów wymóg wyrażania warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem, a więc wymóg przejrzystości ustanowiony w tej dyrektywie, musi podlegać wykładni rozszerzającej (wyrok z dnia 03 marca 2020 roku w sprawie C-125/18).

Wskazać należy za Sądem Apelacyjnym w Warszawie (wyrok z dnia 26 sierpnia 2020 roku, w sprawie VI ACa 801/19), że świadomość ryzyka kursowego to taki stan, w którym kredytobiorca w chwili zawierania umowy kredytu ma wiedzę, jak kształtowałoby się jego zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku silnej deprecjacji złotówki względem danej waluty obcej, z której kursem dany kredyt został powiązany, ale w oparciu o treść umowy kredytu, która ma zostać zawarta, a nie przez bliżej niedookreślone symulacje, które mogą być powiązane z jej treścią.

Natomiast z dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie wynika, aby Bank sprostą powyższemu obowiązkowi. Nie wynika z nich bowiem, aby Bank przed zawarciem przedmiotowej Umowy, wykonując ciążący na nim obowiązek informacyjny, przedstawił w rzetelny sposób informację o tym, że mogą wystąpić znaczne wahania kursu waluty indeksacji, co może mieć znaczący wpływ na wysokość raty kredytu. Nie przedstawiono w szczególności powodów – którzy nie uzyskiwali dochodów w walucie indeksacji – symulacji rat kredytu przy założeniu znacznego wzrostu kursu CHF. Przy czym wskazać należy, iż ciężar dowodu w powyższym zakresie spoczywał na stronie pozwanej, która nie przedstawiła dowodu na wykazanie faktu wywiązania się w sposób rzetelny z obowiązku informacyjnego.

Podkreślić należy, iż samo zawarcie w § 29 ust. 1 Umowy (zawartej na sporządzonym przez Bank wzorcu umowy) informacji, że Kredytobiorca oświadczył, iż został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptują oraz że są świadomi, iż z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu – nie spełnia wymogu udzielenia rzetelnej i jasnej informacji w powyższym zakresie.

Udzielana Kredytobiorcom informacja o ryzyku kursowym powinna być jasna i zrozumiała dla nich. W taki też sposób powinien być im przedstawiony, a w miarę potrzeby zobrazowany na przykładach (symulacjach, wykresach), mechanizm przeliczeniowy. Natomiast zawarta w powyższym oświadczeniu informacja o ryzyku kursowym była bardzo ogólna, niepoparta żadnymi przykładami (wykresami, symulacjami), obrazującymi w jaki sposób zmieniłaby się wysokość raty kredytu oraz saldo zadłużenia na skutek wzrostu kursu waluty, do której kredyt był indeksowany.

Nie można uznać, że powodowie w oparciu o przedstawione im informacje mogli zakładać, że istnieje realne ryzyko gwałtownego i radykalnego wzrostu kursu CHF wobec waluty PLN oraz że uzyskali od Banku informacje pozwalające im ocenić, jakie konsekwencje ekonomiczne ma dla ich zobowiązania radykalny wzrost kursu waluty CHF.

Dodać należy, iż gdyby powodom rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to założyć można, iż nie zdecydowałoby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w sposób wadliwy w perspektywie jego spłacania przez kilkadziesiąt lat. Gdyby kredytujący Bank zamierzał wystarczająco poinformować kredytobiorcę będącego osobą fizyczną – konsumentem o niebezpieczeństwach wynikających z kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów

kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać łatwo oceniona jako nieuczciwa (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 października 2019 roku w sprawie IV CSK 309/18).

Wobec uznania, że kwestionowane postanowienia umowne (§ 1 ust. 3A i §11 ust. 5 Umowy) odnosiły się do świadczenia głównego i nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, możliwe było przejście do badania kolejnych przesłanek z art. 385¹ k.c.

W ocenie Sądu, kwestionowane postanowienia umowne kształtują prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Przez rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom (w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego) oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku (tak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 października 2020 roku, w sprawie I ACa 709/19). Ocena zachowań w świetle dobrych obyczajów następuje najczęściej poprzez odwołanie się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, uznawane są za sprzeczne z dobrymi obyczajami. Postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem braku równowagi stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2016 roku w sprawie I CSK 125/15 i z dnia 04 kwietnia 2019 roku w sprawie III C 159/17).

Sąd orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela ugruntowany już w orzecznictwie pogląd, iż niejasny i niepoddający się weryfikacji mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 kwietnia 2019 roku, w sprawie III C 159/17). Ponadto niewątpliwie dobre obyczaje narusza także całkowite i nieograniczone obciążenie konsumenta ryzykiem zmiany kursu walut (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, że obciążenie powodów praktycznie nieograniczonym ryzykiem kursowym oraz niepoinformowanie ich o konsekwencjach zawarcia umowy, godziło w ich interesy. Nie było ono przy tym uzasadnione usprawiedliwionymi interesami Banku. Dodatkowo sam mechanizm indeksacji, o czym była mowa wyżej, został przez pozwany Bank skonstruowany w sposób nieuczciwy i rażąco naruszający interesy konsumenta.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w tabelach kursowych były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

W tym miejscu wskazać należy, iż zawarcie przez strony Umowy Aneksu z dnia 26 października 2011 roku, na mocy którego powodowie mogli dokonywać spłaty kredytu w walucie indeksacji, nie oznaczało sanowania abuzywnych postanowień zawartych w Umowie. Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd, wyrażony w wyroku TSUE z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie C-19/20, iż Sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. W wyroku tym TSUE wskazał, że wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy konsument wyraził wolną i świadomą zgodę na zmianę nieuczciwego warunku i na rezygnację z ochrony przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. Natomiast w niniejszej sprawie powodowie takiej zgody nie wyrazili, wręcz przeciwnie – wnosząc pozew, w którym powoływali się na abuzywność postanowień dotyczących mechanizmu indeksacji – domagali się objęcia ich w/w ochroną.

Rozważając kwestię abuzywności spornych postanowień umownych, Sąd miał także na uwadze, że były one już przedmiotem kontroli przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Kwestionowane postanowienie umowne, zawarte w § 11 ust. 5 przedmiotowej Umowy, wpisane zostało do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 5732 na podstawie wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 grudnia 2010 roku, wydanego w sprawie XVII AmC 1531/09, w której stroną pozwaną był BRE Bank S.A. z siedzibą w Warszawie. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 maja 2013 roku, wydanym w sprawie VI ACa 441/13.

Natomiast w dniu 28 maja 2021 roku do rejestru niedozwolonych postanowień umownych pod numerem 7770 na podstawie prawomocnego wyroku SOKiK z dnia 19 kwietnia 2016 roku, wydanego w sprawie XVII AmC 2939/14, w której stroną pozwaną był mBank S.A., wpisane zostało następujące postanowienie umowne, zawarte we wzorcach umów, zawieranych pomiędzy konsumentami a Bankiem: „przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z tabeli kursowej banku obowiązującej w dniu i godzinie

uruchomienia kredytu". Wskazać należy, iż wprawdzie kwestionowane postanowienie, zawarte w § 1 ust. 3A przedmiotowej Umowy nie ma identycznej treści jak powyższe, wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych, jednak różnica ta ma charakter jedynie stylistyczny, polegający na użyciu innych słów dla określenia tego samego mechanizmu, którego stosowanie zostało zakazane. Wobec tego, uznać należało, iż do postanowienia, zawartego w § 1 ust. 3A Umowy, odniesienie mają rozważania dotyczące abuzywnego charakteru stosowanego przez pozwanego Bank mechanizmu, polegającego na dokonywaniu przeliczenia kwoty wypłaconego kredytu na walutę waloryzacji na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej BRE Banku S.A., obowiązującego w dniu uruchomienia kredytu.

Wpisanie do rejestru klauzul niedozwolonych powyższych postanowień, stosowanych w umowach przez pozwanego Bank, również przemawia za uznaniem w niniejszej sprawie kwestionowanych postanowień umownych za klauzule abuzywne. Dodać należy, iż do rejestru tego wpisywane są postanowienia uznane za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zgodnie natomiast ze stanowiskiem, wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 07 lipca 2021 roku w sprawie I CSKP 222/21 (LEX nr 3218438), w przypadku istnienia prawomocnego wyroku uznającego określone postanowienie wzorca za niedozwolone, w procesie obejmującym incydentalną kontrolę wzorca, toczącym się pomiędzy przedsiębiorcą, który był pozwanym w sprawie o uznanie postanowienia za niedozwolone, a podmiotem, który jako konsument zawarł z nim umowę, sąd nie powinien już oceniać, czy określone postanowienie jest niedozwolone, gdyż kwestia ta została rozstrzygnięta i rozstrzygnięcie w tej mierze ma charakter wiążący (zob. uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 roku, III CZP 17/15, OSNC 2016, Nr 4, poz. 40, w którym przyjęto prejudycjalny charakter orzeczenia wydanego w ramach kontroli abstrakcyjnej dla sporów indywidualnych).

Następnie podnieść należy, iż w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Ponadto zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby

zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Na marginesie dodać należy, iż co do zasady przedsiębiorca stosuje klauzule niedozwolone w celu osiągnięcia większych zysków niż możliwe przy zawieraniu umów zgodnych z zasadami uczciwego obrotu. Jeżeli więc konsekwencją wyeliminowania klauzul niedozwolonych z umowy miałyby być jedynie takie jej ukształtowanie, w wyniku którego przedsiębiorca uzyskiwałby z niej godziwy zysk, to przedsiębiorca nie miałby wystarczającej motywacji, aby zaprzestać stosowania w zawieranych umowach w/w klauzul. Założyć zatem można, że mając do wyboru umowę z klauzulami niedozwolonymi i szansę na większe korzyści z nich wynikające (jeśli jedyną konsekwencją, która może go spotkać będzie ograniczenie zysku do uczciwego poziomu) i umowę bez klauzul abuzywnych, która zapewni przedsiębiorcy tylko uczciwy zysk, nigdy nie zrezygnowałby on ze stosowania tychże klauzul, gdyż celem każdego przedsiębiorcy jest maksymalizacja zysku.

Z uwagi na wyżej opisany mechanizm działania przedsiębiorców na rynku, w wyroku TSUE z dnia 14 czerwca 2012 roku w sprawie C-618/10 stwierdzono, że: „z brzmienia ust. 1 art. 6 dyrektywy 93/13 wynika, że sądy krajowe są zobowiązane wyłącznie do zaniechania stosowania nieuczciwego warunku umownego, aby nie wywierał on obligatoryjnych skutków wobec konsumenta, przy czym nie są one uprawnione do zmiany jego treści. Umowa powinna bowiem w zasadzie nadal obowiązywać, bez jakiegokolwiek zmiany innej niż wynikająca z uchylenia nieuczciwych warunków, o ile takie dalsze obowiązywanie umowy jest prawnie możliwe zgodnie z zasadami prawa wewnętrznego. Dyrektywa 93/13 zobowiązuje państwa członkowskie, jak wynika z jej art. 7 ust. 1 w związku z jej motywem 24, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami”. W tym kontekście należy zatem stwierdzić, że gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal byłiby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym

zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców”.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 1 ust. 3A i § 11 ust. 5 Umowy) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie może nadal obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych, Umowę należy uznać za nieważną.

Dodać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do tabel kursowych Banku, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – niezależnie od tego, czy przedmiotową Umowę uznać za nieważną na skutek sprzeczności postanowień dotyczących mechanizmu indeksacji z art. 353¹ k.c., czy też uznać ją za nieważną z powodu stwierdzenia abuzywności tych postanowień (prowadzącej w konsekwencji do nieważności Umowy), rozstrzygnięcie co do żądań powodów byłoby identyczne.

III. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec przesłankowego ustalenia, że przedmiotowa Umowa jest nieważna, a więc że stosunek prawny z niej wynikający nie istnieje – strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże

Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondycji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Na uwzględnienie zasługiwało zatem żądanie powodów zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz kwot stanowiących sumę wpłat dokonanych przez nich na rzecz Banku na podstawie przedmiotowej Umowy.

Podstawę prawną powyższego żądania powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powodowie zażądali zasądzenia na ich rzecz kwoty 10 277,54 zł, stanowiącej sumę części wpłat, jakich dokonali tytułem spłaty rat kapitałowo - odsetkowych w okresie od dnia 15 lutego 2010 roku do dnia 17 października 2011 roku (*k. 205 - 205v*). Z poszczególnych rat kapitałowo - odsetkowych wpłaconych w w/w okresie w złotych polskich powodowie domagali się zasądzenia następujących kwot:

- co do raty z dnia 15 lutego 2010 roku - 351,21 zł,
- co do raty z dnia 15 marca 2010 roku - 324,23 zł,
- co do raty z dnia 15 kwietnia 2010 roku - 332,72 zł,
- co do raty z dnia 17 maja 2010 roku - 412,29 zł,
- co do raty z dnia 15 czerwca 2010 roku - 428,29 zł,
- co do raty z dnia 15 lipca 2010 roku - 461,14 zł,
- co do raty z dnia 16 sierpnia 2010 roku - 443,51 zł,
- co do raty z dnia 15 września 2010 roku - 457,92 zł,
- co do raty z dnia 15 października 2010 roku - 421,29 zł,
- co do raty z dnia 15 listopada 2010 roku - 429,53 zł,
- co do raty z dnia 15 grudnia 2010 roku - 502,21 zł,
- co do raty z dnia 17 stycznia 2011 roku - 465,77 zł,
- co do raty z dnia 15 lutego 2011 roku - 455,02 zł,
- co do raty z dnia 15 marca 2011 roku - 517,76 zł,
- co do raty z dnia 15 kwietnia 2011 roku - 483,36 zł,
- co do raty z dnia 16 maja 2011 roku - 511,20 zł,
- co do raty z dnia 15 czerwca 2011 roku - 546,77 zł,
- co do raty z dnia 15 lipca 2011 roku - 658,08 zł,
- co do raty z dnia 16 sierpnia 2011 roku - 738,49 zł,
- co do raty z dnia 15 września 2011 roku - 705,08 zł,
- co do raty z dnia 17 października 2011 roku - 631,68 zł.

Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kwoty 35 456,33 CHF, stanowiącej sumę wpłat tytułem rat kapitałowo - odsetkowych za okres od dnia 15 listopada 2011 roku do dnia 15 października 2019 roku. Powyższe kwoty wpłat

powodów w w/w okresie wynikają z niekwestionowanego przez strony postępowania dokumentu w postaci zaświadczenia Banku. Wobec tego, Sąd w całości uwzględnił żądanie powodów. Mając zaś na uwadze, iż powodowie zarówno w chwili zawarcia Umowy, w chwili spłacania kredytu, jak i w chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie pozostawali w związku małżeńskim, istniał pomiędzy nimi ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej oraz kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego, Sąd zasądził żądanie przez nich kwoty do ich majątku wspólnego.

IV. ODSETKI

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd miał na uwadze, iż przed wniesieniem pozwu powodowie wezwali stronę pozwaną do zapłaty kwot uiszczonych przez nich w okresie od 15 stycznia 2010 roku do 15 października 2019 roku, wyznaczając stronie pozwanej 14-dniowy termin zapłaty. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 08 stycznia 2020 roku a zatem odsetki ustawowe za opóźnienie należą się powodom od dnia 23 stycznia 2020 roku do dnia zapłaty.

Wobec powyższego, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

V. ZARZUT PRZEDAWNIEŃ

Na zakończenie wskazać należy, iż Sąd nie podzielił zarzutu strony pozwanej dotyczącego przedawnienia roszczenia powodów. Wskazać należy, iż – mając na uwadze m.in. wyrok TSUE z dnia 22 kwietnia 2021 roku w sprawie C-485/19 – uznać należało, że w niniejszej sprawie początek biegu terminu przedawnienia roszczenia powodów o zwrot kwot wpłaconych na podstawie niedozwolonych postanowień umownych (skutkujących nieważnością umowy), a więc o zwrot świadczenia nienależnego, zaczął biec dla powodów nie od chwili dokonania poszczególnych spłat rat kredytu, lecz od chwili, kiedy powodowie uświadomili sobie istnienie w umowie nieuczciwych postanowień umownych, co w niniejszej sprawie nastąpiło – jak zeznał powód ██████████ – w 2015 roku, kiedy powodowie zasięgnęli porady prawnej (*k. 199*). Skoro pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w lutym 2020 roku, to stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie przedawniło się.

VI. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Wobec tego, iż pozwany

Bank w całości przegrał proces, w całość należało obciążyć go kosztami postępowania. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 6 417 zł składały się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 1 000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powodów, będącego adwokatem, w wysokości 5 400 zł (zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Na podstawie art. 98 § 1¹k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt II wyroku).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie:

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi strony pozwanej przez portal informacyjny.